

LABORATORIYA TADQIQOTLARI

Xudayberdieva Nafisa Maxsadoovna

*Respublika ixtisoslashtirilgan onkologiya va radiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi
Farg'ona viloyat filiali Klinik biokimyo kafedrasida laboranti*

Annotatsiya: *ushbu maqolada nima uchun laboratoriya diagnostikasi zarurligi, qonni tekshirishning laboratoriya usullari, bemorni laboratoriya tekshiruvlariga tayyorlash, qancha kutish kerakligi, natijalarni qanday olish va boshqalar tasvirlangan.*

Kalit so'zlar: *laboratoriya, diagnostika, usul, tadqiqot, boshpana, bemor.*

Laboratoriya testlari yoki "sinovlar" eng qulay tekshiruvdir, chunki ko'plab bemorlar saratonni erta bosqichda aniqlashga yordam beradi.

Qon va siydik sinovlari zarur, ammo tahlil natijasi faqat boshqa ob'ektiv tadqiqotlar bilan birgalikda ma'lumot beradi. Eng batafsil qon tekshiruvi tanada sodir bo'layotgan voqealarning to'liq hajmini aks ettirmaydi va bitta tahlil yordamida tashxis qo'yish mumkin emas.

Nima uchun laboratoriya diagnostikasi kerak?

Inson tanasida sodir bo'layotgan narsa qon va siydik tarkibida o'z aksini topadi, u barcha a'zolari yuvadi, qondan olinadi va tanadan barcha chiqindilarni olib ketadi. Ko'rsatkichlarning me'yordan chetga chiqishini talqin qilishdagi qiyinchiliklar ko'plab kasalliklar va sharoitlarda yuzaga keladigan o'zgarishlarning o'ziga xos emasligi bilan bog'liq. Shu bilan birga, qon va siydik tarkibidagi o'zgarishlarni aniqlash kerak, boshqa instrumental tadqiqotlar va klinik ko'rinish bilan birgalikda diagnostik qidiruvni aniqlash va optimal davolashni tanlashga yordam beradi.

Saraton kasalligi bilan og'rigan bemorning qon va siydigini laboratoriya sinovlari quyidagilarga imkon beradi:

- oshqozon-ichak trakti va endokrin bezlarning birga yuruvchi kasalliklariga shubha qilish, jigar va buyraklar faoliyatini tekshirish;
- davolash jarayonida ba'zi laboratoriya ko'rsatkichlarining pasayishi davolash rejimini to'g'rilash yoki uni yakunlash uchun signaldir;

- davolashdan so'ng laboratoriya ko'rsatkichlari darajasini pasaytirish orqali aniqlovchi tadqiqotlar o'tkazish va profilaktika terapiyasini tayinlash imkonini beradigan ba'zi asoratlarni bashorat qilish;

- qon hujayralarining normal kontsentratsiyasini tiklash tezligidan kelib chiqqan holda, o'simtaga qarshi dori terapiyasining keyingi kursining adekvat dozalarini va intensivligini tanlash;

- davolash natijalarini baholash va muammolarni aniqlash - relaps va metastazlar, agar dastlabki tadqiqotlar davomida - davolashdan oldin yoki terapiya paytida o'simta belgilarining normadan chetga chiqishi qayd etilgan bo'lsa;

- suyak iligi va jigarning metastatik shikastlanishini taxmin qilish;

- optimal simptomatik terapiyani tanlash.

Laboratoriya tekshiruvlari saraton o'simtasini aniqlay olmaydi, onkogematologik patologiya - qon va limfa tugunlarining xavfli kasalliklari bundan mustasno.

Qonni tekshirishning laboratoriya usullari

Qon elementlarining tarkibini o'rganish - umumiy yoki klinik qon testi gematopoez holati haqida ma'lumot beradi, bu sizga quyidagilarni baholashga imkon beradi:

- qizil suyak iligi tomonidan hosil bo'lgan elementlarni ishlab chiqarish;

- buyraklar tomonidan eritropoetin ishlab chiqarishning etarliligi va buyrak funktsiyasining buzilishini sezish;

- oshqozon shilliq qavatining patologik o'zgarishi bilan temir va vitaminlarning so'rilishining buzilishi yoki oshqozon-ichak traktining shishi tufayli qon yo'qotilishini ko'rsatadi;

- trombotsitlar darajasini tekshirishda cheklangan jigar funktsiyasini tavsiya eting.

Leykotsitlar darajasini laboratoriya tekshiruvi kimyoterapiya yoki radiatsiyaning gematopoezga toksik ta'siri darajasi haqida ma'lumot beradi.

Biokimyoviy qon testi - mikroelementlar, oqsillar, yog'lar va metabolik mahsulotlarning kontsentratsiyasini o'rganish, birinchi navbatda, jigar va buyraklarning funktsional imkoniyatlari haqida ma'lumot beradi. Qo'shimcha kaltsiy tekshiruvi metastatik suyak lezyonlarining og'ir asorati - giperkalsemiya rivojlanishini taxmin qiladi. Kimyoterapiya kursidan oldin qon biokimyosini o'rganish majburiydir va platina preparatlarini qo'llashda ularsiz optimal dozani hisoblash mumkin emas.

Jinsiy gormonlarni o'rganish - gormonal panel kamdan-kam qo'llaniladi. Ko'krak bezi saratonida yosh ayollarga aromataza inhibitörlerini buyurish uchun gipofiz gormonlari LH va FSH kontsentratsiyasini o'rganish kerak. Barcha bemorlarda qalqonsimon bez gormonlarining tarkibi majburiy ravishda aniqlanadi, ularning patologiyasi tananing ishlashida dissonansni keltirib chiqaradi.

O'simta belgilarini o'rganish saraton kasalligidan shubhalanishga imkon bermaydi, prostata bezining har qanday patologiyasi bilan kuchayadigan PSA bundan mustasno. Yo'g'on ichak va tuxumdonlarning xavfli o'smalari bo'lsa, kasallikning dinamikasini kuzatish va davolanishni baholash uchun marker darajasining o'zgarishi, afsuski, faqat oz sonli bemorlarda qon tekshiruvi o'simta belgilarining me'yordan og'ishini aniqlaydi;

Bemorni laboratoriya tekshiruvlariga tayyorlash

Ko'pgina laboratoriyalarda muntazam tekshiruv uchun qon ertalab va bo'sh qoringa olinadi; Konsentratsiyalar kun davomida o'zgarib turadi va barcha mos yozuvlar ko'rsatkichlari - kontent standartlari faqat ertalab aniqlanadi.

Qonning biokimyoviy tarkibi oziq-ovqat va shakarli ichimliklar, ortiqcha his-tuyg'ular va chekish bilan o'zgaradi. Kechqurun testdan oldin oxirgi ovqatni eyishingiz mumkin, ertalab esa suv ichishingiz mumkin. Shirin tish pastasi ham qondagi glyukoza kontsentratsiyasiga ta'sir qilishi mumkin, deb ishoniladi, ba'zida siz glyukoza darajasini tekshirishdan oldin tishlaringizni yuvmasligingiz kerak.

Sinovdan kamida bir soat oldin chekishingiz mumkin emas. Spirtli ichimliklar chiqarib tashlanadi, chunki u jigar fermentlariga ta'sir qilishi mumkin.

Gormonal panelni o'rganishda hayz davrining fazasi hisobga olinadi va prostata bezini tekshirishdan oldin PSA o'simta belgisi aniqlanadi.

Qancha vaqt kutish kerak va natijaga qanday erishish mumkin?

Laboratoriya sinovlari qurilmalar tomonidan tez va aniq amalga oshiriladi. Kimyoterapiya qon hujayralarining shaklini o'zgartirmaydi, ba'zida qon hujayralarini "qo'lda" hisoblash kerak bo'ladi.

Asosiysi, laboratoriya tekshiruvlari o'z vaqtida bo'lishi kerak, ya'ni klinikamizda bemorning ahvoli haqida maksimal ma'lumotni taqdim etishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Orlova R.V., Gladkov O.A., Jukov N.V., va boshqalar./ Malign neoplazmalarda kamqonlikni davolash bo'yicha amaliy tavsiyalar // Zlokach. Op.: Amaliy. tavsiyalar RUSSCO, 2019, 9-jild.

2. Pavlov A.D., Morshchakova E.F., Rumyantsev A.G. /Eritropoez, eritropoetin, temir// -M.: GEOTAR-Media; 2011 yil.

3. Chissov V.I., Starinskiy V.V., Mamontov A.S., Danilova T.V./Rossiya Federatsiyasi aholisida saraton kasalligini aniqlash algoritmlari// - M., 2009 y.

4. Lyman G./Saraton kasalligiga chalingan bemorlarni kimyoterapiya bilan davolashning kamligi global tashvishdir//J. Onkol. Amaliyot; 2008; 4(3).

5. Truong P. T., Parhar T., Xart J. va boshqalar. / Xatarli limfoma bilan og'rigan bemorlarda anemiya chastotasi va uni kimyoterapiya oldidan va vaqtida davolashning aholiga asoslangan tahlili // Am. J. Klin. Onkol.; 2010 yil, V.33, 5-son.